

Múzeumpedagógiai foglalkozások az ajkai Bányászati Kiállítóhelyen

Szakmai összefoglaló

TÁMOP-3.2.8.B-12/1-2012-0040

2015. júniusában lezárult a Nagy László Városi Könyvtár és Szabadidő Központ Bányászati Kiállítóhelyének múzeumpedagógiai programsorozata. Az Európai Szociális Alap támogatásának jóvoltából, mintegy hétmillió-hatszáz ezer forint forrás biztosításával a Bányászati Kiállítóhely számtalan, változatos, tanórai és tanórán kívüli programot kínált az ajkai és az Ajka környéki gyerekeknek, családoknak. A programok kapcsán együtt dolgozott Ajka város szinte valamennyi alap- és középfokú oktatási intézménye (általános iskolák, szakközépiskolák, gimnáziumok) valamint a környező kistéleplések intézményei is. A különböző foglalkoztatási formában (tematikus foglalkozások, múzeumi napok, családi napok) kínált programok 2014 áprilisa óta változatos elfoglaltságot jelenthettek a környék diákjainak. A projektben résztvevő gyermekek hasznosan, számos új ismerettel gazdagodva tölthették el szabadidejüket. A változatos programok - melyek között szerepeltek vetélkedők, kirándulások, szakköri foglalkozások, kézműves foglalkozások, témanapok, múzeumlátogatások, családi napok, tudományos igényű előadások – igazi élményteremtő, közösségkovácsoló szereppel bírtak. A programok kapcsán a tudásátadás új módszereinek megismerése mellett mindig volt lehetőség a múzeum és a könyvtár által nyújtott szolgáltatások megismerésére, a muzeológiai, bányászattörténeti ismeretek élményszerű átadására is. A programok szervezése kapcsán elsődleges célunk az volt, hogy saját intézményünket, a Bányászati Múzeumot és gyűjteményét, a megújult őslény- és kőzettárát, a helyi bányászathoz, geológiai kutatásokhoz, bányász relikviákhoz kapcsolódó emlékeket ismerjék meg jobban a helyi gyerekek és családok. A múzeum földrajzi fekvése – a várostól kissé távolabbi elhelyezkedése - miatt a mai városlakók közül is sokan voltak még, akiknek ez a programsorozat jelentett alkalmat arra, hogy először ellátogassanak intézményünkbe. Ezért valamennyi alkalommal kiemelt fontosságúnak ítéltük azt, hogy magát a gyűjteményt, az általunk kínált lehetőségeket, szolgáltatásokat, a helyi értékeinket mutassuk be. A programok szervezése során igyekeztünk eleget tenni az iskolák, a pedagógusok, akár egyéni pedagógiai programok igényeinek is. Ezért törekedtünk a minél változatosabb témafeldolgozásokra, érdekességek bemutatására is. (pl. régi bányászathoz kapcsolódó fotók restaurálása, hagyományos módszerekkel történő fotózás, fényképelőhívás, gyakorlati jellegű geológiai kísérletek pl. leletek ultrahangos tisztítása, kristálynövesztés)

A projekt keretében 4 db múzeumi nap, 4 db tematikus foglalkozássorozat valamint 4 db egész napos családi foglalkozás valósult meg. Múzeumi napok esetében mindegyik témakört tekintve 4X45 perces időtartamban vettek részt a gyerekek a foglalkozásokon, a tematikus foglalkozások lebonyolításánál 10 X 60 perces időkeretben zajlottak a foglalkozások. A résztvevő oktatási intézményekkel történő egyeztetésnek megfelelően tematikus foglalkozások esetében összevonva, egyszerre általában 2-3 órát töltöttünk együtt, mert a pedagógiai tapasztalatok alapján ez volt az az ideális időkeret, amely szükségesnek bizonyult ismeretek befogadásához. A foglalkozások ütemezésénél figyelembe kellett vennünk az iskolák azon szempontjait is, - hogy illeszkedve tanórák rendjéhez - a legkevésbé zavarjuk meg a gyerekek napirendjét, annál is inkább, mivel a Bányászati Múzeum elhelyezkedéséből adódóan valamennyi alkalommal autóbusszal kellett a múzeumot felkeresnie a diákcsoportoknak. Ezen időkeretet indokolta az is, hogy egy-egy tematikus foglalkozás külső helyszínen zajlott, ahová szintén autóbusszal tudtunk csak eljutni. (pl. bányászati, geológiai emlékek felkeresése Úrkúton, Halimbán, Csingerben, Bódén; Laczkó Dezső Múzeum fotórestaurátori műhelyének meglátogatása a Miről mesélnek a képek? c. tematikus foglalkozáson). 60 percnél hosszabb időre volt szükség egyes gyakorlati jellegű témák feldolgozásánál is. (pl. helyszíni fotózás, fotók előhívása, kidolgozása, geológiai kísérletek végrehajtása) Így a tematikus foglalkozások esetében minden résztvevő iskola esetében 4, arányosan elosztott napon zajlottak a foglalkozások, a múzeumi napok 1-1 napot vettek igénybe, a családi napok pedig alkalmanként 6 órás időtartamban zajlottak. A programok időbeli ütemezése a tanév rendjéhez ill. ahhoz a tényhez igazodott, hogy a Bányászati Múzeum a téli időszakban csak korlátozottan látogatható, mert a hely sajátosságai nem teszik lehetővé, hogy hosszabb időt töltsünk a helyszínen. A megvalósult valamennyi programhoz tematika és foglalkoztató anyag is készült. Ezek közül 2 olyan átfogó kiadvány volt (Bakonyi tárnák fölött, ill. Bányászati emlékek Ajkán), amelyet valamennyi programhoz tudtunk használni, s amiket a foglalkozásokon résztvevő valamennyi tanulónak ingyenesen bocsátottunk a rendelkezésére. A programok során az ajkai Fekete István- Vörösmarty Mihály Általános Iskola és Gimnázium, a Borsos Miklós Általános Iskola, a Bródy Imre Gimnázium, az Ajkai Szakképző Iskola és Kollégium Bánki Donát Intézményegysége, valamint a Nyirádi Erzsébet Királyné Általános Iskola Dr. Szalai Miklós Tagintézménye (Halimba) volt a partnerünk.

A projektünk az előzetes terveinknek megfelelően 2014. május 10-én egy projektnyitóval egybekötött családi nappal kezdődött (Ismerjük meg környezetünk bányászati emlékhelyeit! c. - családi nap). A sikeres programon Ajka és környékének bányászati emlékeivel ismerkedtünk. Ezt követően a tanév rendjéhez igazodva több együttműködő iskolával elkezdődtek a múzeumi napok: A "Bakony és Ajka környékének geológiája", valamint az "Őslények nyomai a Bakonyban" programunkon az életkori sajátosságokat is figyelembe véve sokszínű programokat kínáltunk. Június 21-én a Múzeumok éjszakáján a "Barangolás az ajkai körül" c. programunkkal (családi nap) vártuk az érdeklődőket. Ekkor egy izgalmas családi kincskereső játékkal, vetélkedővel is készültünk, a nap végén pedig a Somvirágok együttes csillagfényes koncertjét hallgathatták meg az érdeklődők. 2014. szeptemberében a hagyományos Bányász-naphoz kapcsolódva a helyi hagyományörző csoportoknak is bemutatkozási lehetőséget kínáltunk (Bányász hagyományörző nap – családi nap). Nagy sikerrel zártuk a családi napok sorát szeptember 27-én: a "Dinók nyomában" c. programunk nagyon sok érdeklődőt vonzott minden korosztályból. Előadóként sikerült megnyernünk az ajkai származású Dr. Ősi Attilát, az MTA Lendület Kutatócsoportjának vezetőjét. A nemzetközileg is elismert geológus szakember 2 előadást is tartott az általa végzett kutatásokról. Beszámolt az első magyar dinoszaurusz lelet megtalálásáról, az iharkúti ásatásokról, a legújabb eredményeiről valamint az Ajkához és környékünkhöz is kapcsolódó Ajkaceratops kozmái leletéről is. 2014/2015-ös tanév kezdetével újra az iskolás korosztály lett a célközönségünk. A továbbiakban a mellékelt időrendi felsorolásnak megfelelően folytatódtak a múzeumi napok valamint elindultak a tematikus foglalkozássorozatok is. (4 db tematikus foglalkozássorozat: Ipartörténeti barangolások, Néhai bányászok élete, Kalandozások az ásványok között, Miről mesélnek a képek?, továbbá 2 db múzeumi nap: Kik voltak és hogyan éltek az ajkai és Ajka környéki bányászok? Mit és miért bányásztak Ajka környékén?)

Az egyes foglalkozások, foglalkoztató feladatlapok megtervezésekor - a gyerekek életkori sajátosságait, az iskolák, pedagógusok igényeit, helyi, speciális adottságainkat is figyelembe véve - szakértő geológiai és bányászati témakörökben is jártas, de pedagógiai gyakorlattal is rendelkező szakemberek segítségét vettük igénybe. A projekt során megvalósult családi napokon, múzeumi napokon, valamint tematikus foglalkozássorozatokon minden alkalommal készültünk valamely kézműves tevékenységgel is. Azt gondoljuk, hogy a múzeum, a bányászok életének megismerése csak élményszerűen történhet- ezért törekedtünk arra, hogy a hozzánk látogatók mindig egy-egy közös alkotással is emlékezzenek a nálunk

töltött időre. Az egyes foglalkozásokon - mindig az adott tematikához igazodva - változatos tevékenységekkel készültünk: lámpáskészítés, ceruzatartó díszítés, spatulaállatka-készítés az aktuális időszakoknak, ünnepköröknek megfelelő kézműves tevékenységek sora várta a gyerekeket. A projekt kapcsán elkészült foglalkoztató füzetek, múzeumi ismertetők még hosszú ideig biztos alapját jelenthetik a múzeumban folyó szakmai munkának.

A programsorozat zárasakor megállapíthatjuk, hogy elértük mindazon célokat, amelyeket kitűztünk magunk elé: Ajka város Bányászati Múzeuma ismertebb és kedvelt kiránduló célpont lett a környék lakói körében. Bár már több, mint egy évtized óta nem folyik aktív bányászati tevékenység a városban, a projektnek köszönhetően a legfiatalabb generációk tagjai is megismerhették az ajkai bányászat kialakulásának történetét, a bányások mindennapi életét, a máig élő bányász hagyományok eredetét. A projekt hozzájárult az itt élők identitásának megteremtéséhez és megőrzéséhez, a generációk közti különbségek csökkentéséhez.

A projekt során megvalósult programok:

Időpont	Foglalkozástípus / időkeret	Cím	Együttműködő partner
2014. május 10.	családi nap - 6 óra	Ismerjük meg környékünk bányászati emlékhelyeit!	nyitott rendezvény a város valamennyi polgárának
2014. május 23.	múzeumi nap 4x45 perc	A Bakony és Ajka környékének geológiája	Ajkai Szakképző Iskola és Kollégium Bánki Donát Intézményegysége
2014. június 2.	múzeumi nap 4x45 perc	Őslények nyomai a Bakonyban	Nyirádi Erzsébet Királyné Általános Iskola Dr. Szalai Miklós Tagintézménye
2014. június 21.	családi nap - 6 óra	Barangolások az ajkai körül a múzeumok éjszakáján	nyitott rendezvény a város valamennyi polgárának
2014. június 23.	múzeumi nap 4x45 perc	A Bakony és Ajka környékének geológiája	Bródy Imre Gimnázium
2014. szeptember 6.	családi nap - 6 óra	Bányász hagyományörző családi nap	nyitott rendezvény a város valamennyi polgárának

2014. szeptember 23.	múzeumi nap 4x45 perc	Kik voltak és hogyan éltek az ajkai és Ajka környéki bányászok?	Fekete István-Vörösmarty Mihály Általános Iskola és Gimnázium
2014. szeptember 26.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom; 1. alkalom	Ipartörténeti barangolások Ajka környékén	Fekete István-Vörösmarty Mihály Általános Iskola és Gimnázium
2014. szeptember 26.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom; 2. alkalom	Ipartörténeti barangolások Ajka környékén	Fekete István-Vörösmarty Mihály Általános Iskola és Gimnázium
2014. szeptember 27.	családi nap - 6 óra	Dínók nyomában	nyitott rendezvény a város valamennyi polgárának
2014. október 2.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 1. alkalom	Miről mesélnek a képek?	Bródy Imre Gimnázium
2014. október 2.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 2. alkalom	Miről mesélnek a képek?	Bródy Imre Gimnázium
2014. október 3.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom 3. alkalom	Ipartörténeti barangolások Ajka környékén	Fekete István-Vörösmarty Mihály Általános Iskola és Gimnázium
2014. október 3.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom 4. alkalom	Ipartörténeti barangolások Ajka környékén	Fekete István-Vörösmarty Mihály Általános Iskola és Gimnázium
2014. október 6.	múzeumi nap 4x45 perc	Mit és miért bányásztak Ajka környékén?	Ajkai Szakképző Iskola és Kollégium Bánki Donát Intézményegysége
2014. október 9.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 3. alkalom	Miről mesélnek a képek?	Bródy Imre Gimnázium
2014. október 9.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 4. alkalom	Miről mesélnek a képek?	Bródy Imre Gimnázium
2014. október 16.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 5. alkalom	Miről mesélnek a képek?	Bródy Imre Gimnázium
2014. október 16.	tematikus foglalkozás 60 perc/	Miről mesélnek a képek?	Bródy Imre Gimnázium

	alkalom, 6. alkalom		
2014. október 16.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 7. alkalom	Miről mesélnek a képek?	Bródy Imre Gimnázium
2014. október 17.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 5. alkalom	Ipartörténeti barangolások Ajka környékén	Fekete István- Vörösmarty Mihály Általános Iskola és Gimnázium
2014. október 17.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 6. alkalom	Ipartörténeti barangolások Ajka környékén	Fekete István- Vörösmarty Mihály Általános Iskola és Gimnázium
2014. október 17.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 7. alkalom	Ipartörténeti barangolások Ajka környékén	Fekete István- Vörösmarty Mihály Általános Iskola és Gimnázium
2014. október 18.	múzeumi nap 4x45 perc	Mit és miért bányásztak Ajka környékén?	Bródy Imre Gimnázium
2014. november 6.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 8. alkalom	Miről mesélnek a képek?	Bródy Imre Gimnázium
2014. november 6.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 9. alkalom	Miről mesélnek a képek?	Bródy Imre Gimnázium
2014. november 6.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 10. alkalom	Miről mesélnek a képek?	Bródy Imre Gimnázium
2014. november 7.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 8. alkalom	Ipartörténeti barangolások Ajka környékén	Fekete István- Vörösmarty Mihály Általános Iskola és Gimnázium
2014. november 7.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 9. alkalom	Ipartörténeti barangolások Ajka környékén	Fekete István- Vörösmarty Mihály Általános Iskola és Gimnázium
2014. november 7.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 10. alkalom	Ipartörténeti barangolások Ajka környékén	Fekete István- Vörösmarty Mihály Általános Iskola és Gimnázium
2014. november 20.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 1. alkalom	Néhai bányászok élete	Borsos Miklós Általános Iskola

2014. november 20.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 2. alkalom	Néhai bányászok élete	Borsos Miklós Általános Iskola
2014. november 20.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 1. alkalom	Kalandozások az ásványok között	Borsos Miklós Általános Iskola
2014. november 20.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 2. alkalom	Kalandozások az ásványok között	Borsos Miklós Általános Iskola
2014. november 27.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 3. alkalom	Néhai bányászok élete	Borsos Miklós Általános Iskola
2014. november 27.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 4. alkalom	Néhai bányászok élete	Borsos Miklós Általános Iskola
2014. november 27	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 3. alkalom	Kalandozások az ásványok között	Borsos Miklós Általános Iskola
2014. november 27	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 4. alkalom	Kalandozások az ásványok között	Borsos Miklós Általános Iskola
2014. december 3.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 5. alkalom	Néhai bányászok élete	Borsos Miklós Általános Iskola
2014. december 3.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 6. alkalom	Néhai bányászok élete	Borsos Miklós Általános Iskola
2014. december 3.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 7. alkalom	Néhai bányászok élete	Borsos Miklós Általános Iskola
2014. december 3.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 5. alkalom	Kalandozások az ásványok között	Borsos Miklós Általános Iskola
2014. december 3.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 6. alkalom	Kalandozások az ásványok között	Borsos Miklós Általános Iskola
2014. december 3.	tematikus	Kalandozások az	Borsos Miklós

	foglalkozás 60 perc/ alkalom, 7. alkalom	ásványok között	Általános Iskola
2014. december 11.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 8. alkalom	Néhai bányászok élete	Borsos Miklós Általános Iskola
2014. december 11.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 9. alkalom	Néhai bányászok élete	Borsos Miklós Általános Iskola
2014. december 11.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 10. alkalom	Néhai bányászok élete	Borsos Miklós Általános Iskola
2014. december 11.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 8. alkalom	Kalandozások az ásványok között	Borsos Miklós Általános Iskola
2014. december 11.	tematikus foglalkozás 60 perc/ alkalom, 9. alkalom	Kalandozások az ásványok között	Borsos Miklós Általános Iskola
2015. június 2.	múzeumi nap 4x45 perc	Néhai bányászok élete	Szent István Király Római Katolikus Általános Iskola
2015. június 5.	múzeumi nap 4x45 perc	Néhai bányászok élete	Borsos Miklós Általános Iskola
2015. június 11.	múzeumi nap 4x45 perc	Néhai bányászok élete	Molnár Gábor Általános Iskola és Speciális Szakiskola
2015. június 12.	múzeumi nap 4x45 perc	Néhai bányászok élete	Laschober Mária Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola, Ajkarendek

Múzeumpedagógiai foglalkozások az Ajkai Bányászati Kiállítóhelyen
(TÁMOP-3.2.8.B-12/1-2012-0040)

Indikátorok kimutatása

Indikátor	Tényérték dátum	Bázis + össz. változás
A múzeumot használó tanuló és hallgató státuszú látogatók száma (fő)	2015.06.30.	440
Formális oktatást segítő múzeumpedagógiai foglalkozások alkalmainak száma (db)	2015.06.30.	6
3. Formális oktatást segítő múzeumpedagógiai foglalkozásokon résztvevők száma (fő)	2015.06.30.	240
4. Informális és nem formális tanulást segítő múzeumpedagógiai foglalkozások alkalmainak száma (db)	2015.06.30.	49
5. Informális és nem formális tanulást segítő múzeumpedagógiai foglalkozásokon résztvevők száma (fő)	2015.06.30.	680

